

ניתוח נתוני הרשם לענייני ירושה המתפרסמים באינטרנט

רקע

הנתונים מתארים את נתוני הרשם לענייני ירושה המתפרסמים באינטרנט, כפי שנאספו עד לאוקטובר 2018.

מטרת המסמך להציג "דוגמיות" של ניתוחים של הנתונים במטרה לתת הצצה לטיבם ולתוכנם של הנתונים. הגרפים המוצגים במסמך נוצרו באמצעות קוד פייתון שזמין לציבור.

מילה על הרקע לאיסוף הנתונים ולפרסומם: לאחרונה התודעתני אל הרשם לענייני ירושה במשרד המשפטים (בנסיבות מעציבות, סבתי נפתרה). נוכחתי לדעת שהמידע על פעולת הרשם די מועט: באתר "כל זכות" יש הסבר קצר על אופן הגשת בקשות בסיסיות (בקשה לצו קיום צוואה וצו ירושה) ובאתר משרד המשפטים יש קצת מידע נוסף, אבל אין הסבר מקיף על התהליכים המנוהלים על ידי הרשם (שלבי התהליכים, משכי הטיפול וכדומה). יתר על כן, עורכי דין ששוחחו עמי ושיתפו אותי בהתרשמויותיהם חיוו דעות סותרות, כך שקיבלתי את הרושם שאין מידע ברור וחד משמעי אפילו לגבי תהליכים סטנדרטיים ונפוצים כבקשה להוצאת צו קיום צוואה או צו ירושה. מכאן נולדה המוטיבציה הראשונה לאיסוף החומר ולניתוחו: הבנת אופן הפעולה של הרשם לענייני ירושה.

אמנה בקצרה כמה מהמטרות הספציפיות של חקירת הנתונים:

1. אפיון הבקשות שמגיעות לרשם וצורת הטיפול בהן, למשל באמצעות פילוח סוגי הבקשות ואת תכיפותן, את סוגי התגובות ותכיפותן, וכדומה.
2. חיפוש מגמות או הטיות כלשהן, למשל באמצעות השוואת התפלגות משך הטיפול בבקשות במחוזות השונים.
3. בדיקת מידת ההשפעה של עורכי הדין המייצגים על משך הטיפול בתיקים, למשל באמצעות השוואת התפלגות משך הטיפול בבקשות בהתאם למספר התיקים בהם מופיע המייצג.
4. חיפוש תופעות חריגות כלליות בנתונים ובדיקת פשרן.

הנתונים

נתוני הרשם נאספו מאתר האינטרנט:

<https://inheritance.justice.gov.il/RashamYerusha/#/home>

ניתן לראות את פרטי הבקשות באמצעות מילוי פרטים בלשונית "איתור בקשות":

<https://inheritance.justice.gov.il/RashamYerusha/#/bakashot>

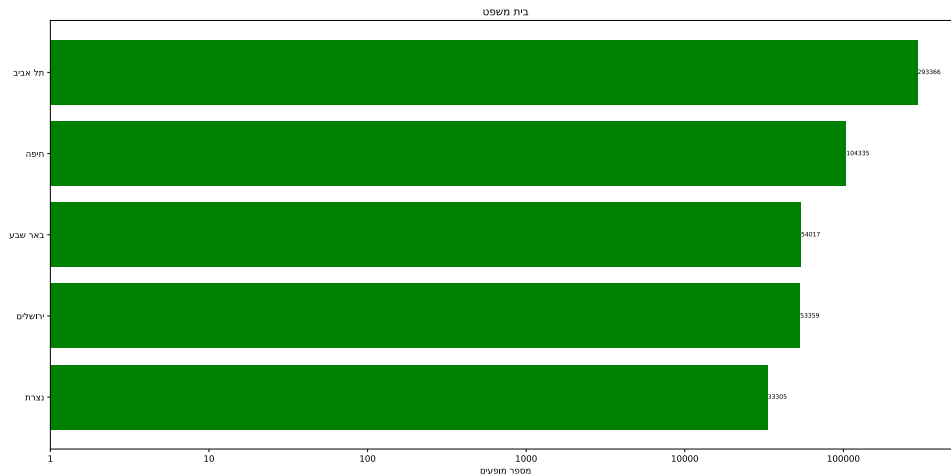
לחילופין, ניתן לגשת את הנתונים באמצעות URL ישיר, למשל:

<https://inheritance.justice.gov.il/RashamYerusha/#/bakashot/3>

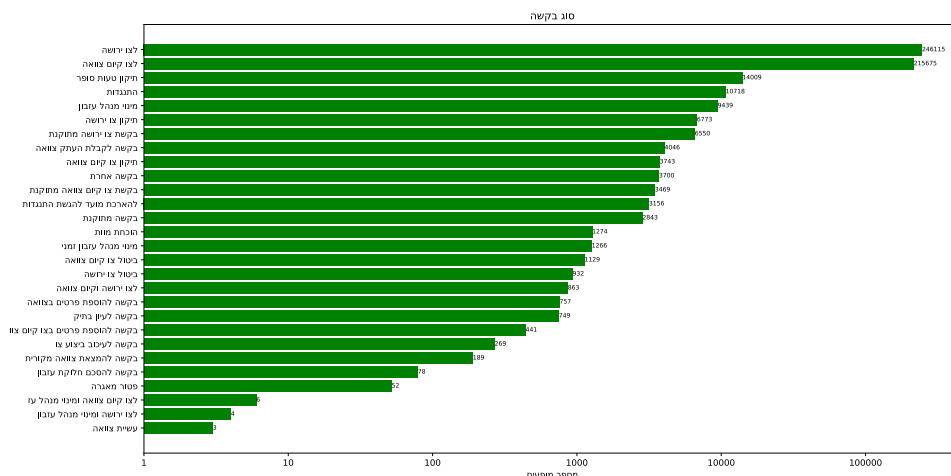
הבקשות שניתחתי תואמות לנתונים שניתן להגיע אליהם באמצעות URL ישיר שהמספר שבסופו של ה-URL הוא לכל היותר 585986. בסך הכל ניתחתי כ-538386.

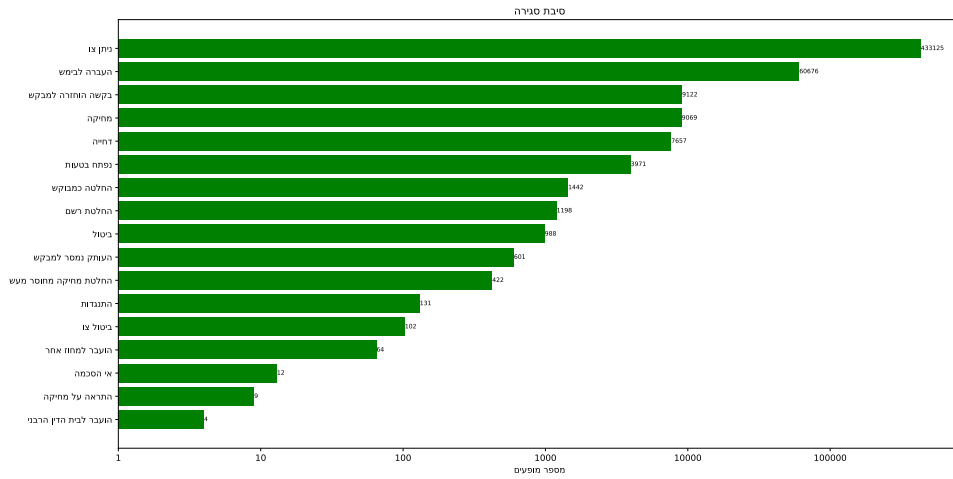
דוגמאות לממצאים

אתחיל בניתוח כללי של כל הבקשות. עבור כמה מהשדות המאפיינים בקשה, אציג את הערכים השונים שעשויים להופיע בשדה ואת תכיפותם. למשל, בשדה "מחוז" עשויים להופיע הערכים: תל אביב, חיפה, באר-שבע, ירושלים ונצרת. שכיחות הופעת הערכים השונים מתוארת בהיסטוגרמה הבאה:

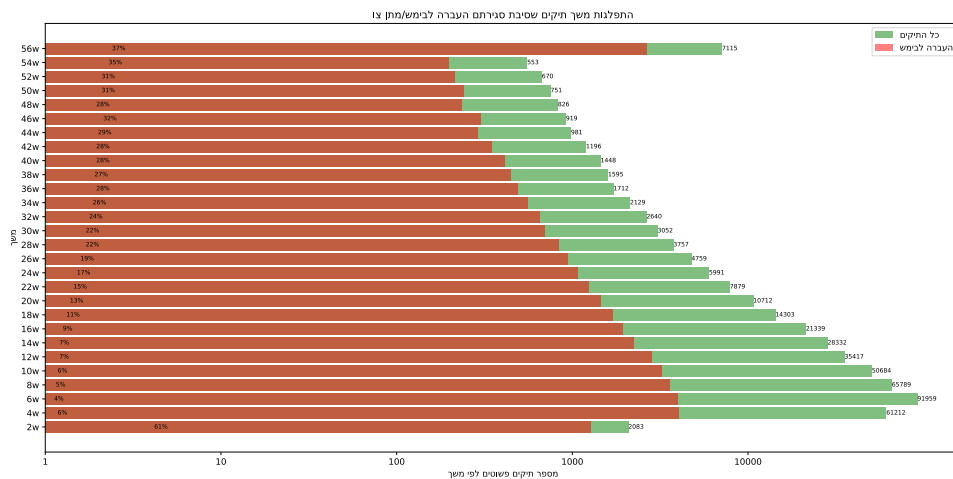
יש לשים לב שהציר האופקי מציג את מספר הבקשות בכל מחוז באופן לוגריתמי (לפי בסיס 10). תצוגה זו נבחרה כדי לאפשר תצוגה ברורה של נתונים מכמה סדרי גודל שונים. ריבוי סדרי גודל נפוץ בנתונים ממדעי החברה באופן כללי וכן בנתונים אותם אני בוחנים (לדוגמה, בתל אביב טופלו כמעט 300,000 בקשות ואילו בנצרת רק כ-33,000, כמעט פי עשר פחות). הדיאגרמות הבאות מציגות ניתוח דומה (פירוט הערכים האפשריים ושכיחותיהם בסקאלה לוגריתמית) של השדות "סוג בקשה" ו-"סיבת סגירה" (כאשר הערכים זמינים).

ההיסטוגרמות מצביעות על השכיחות הגבוהה של בקשות לצו ירושה ולצו קיום צוואה שסיבת סגירתן היא מתן צו או העברה לבית משפט. בדיאגרמות הבאות נתמקד בבקשות כאלו (כלומר בקשות לצו ירושה או לצו קיום צוואה שסיבת סגירתן היא מתן צו או העברה לבית משפט, שהן גם הנפוצות ביותר), ונכנה אותן בקיצור "בקשות רגילות".

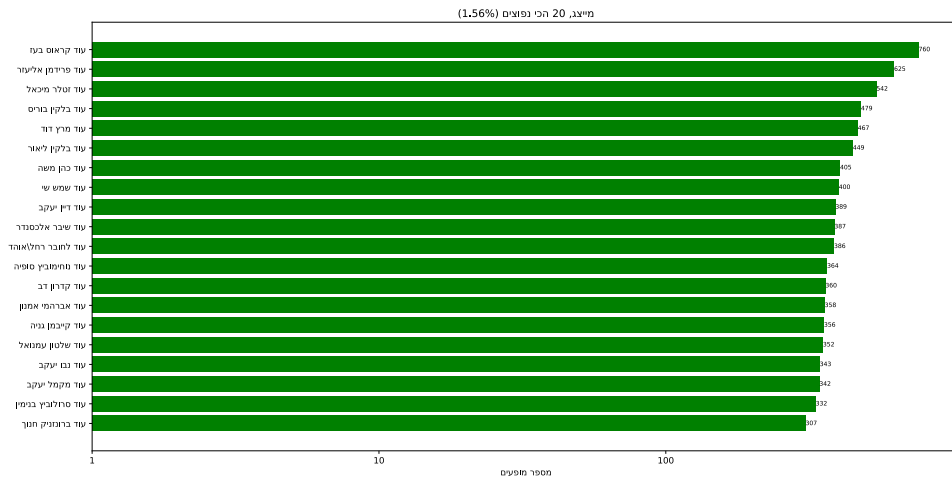
לדוגמה, נבחן את משך הטיפול בבקשות רגילות (כאשר משך הטיפול הוא הזמן מתאריך הגשת הבקשה ועד לתאריך הסגירה). הציר האנכי מציין את משך הטיפול (עד שבועיים, בין שבועיים לארבעה שבועות, בין ארבעה שבועות לשישה שבועות, וכן הלאה) והציר האופקי מציין את מספר הבקשות. בירוק מופיעות כלל הבקשות "הרגילות" ובאדום מספר הבקשות שסיבת סגירתן העברה לבית משפט. האחוז היחסי מופיע בשחור (מיקום הרישום של האחוז פרופורציוני לאחוז עצמו):

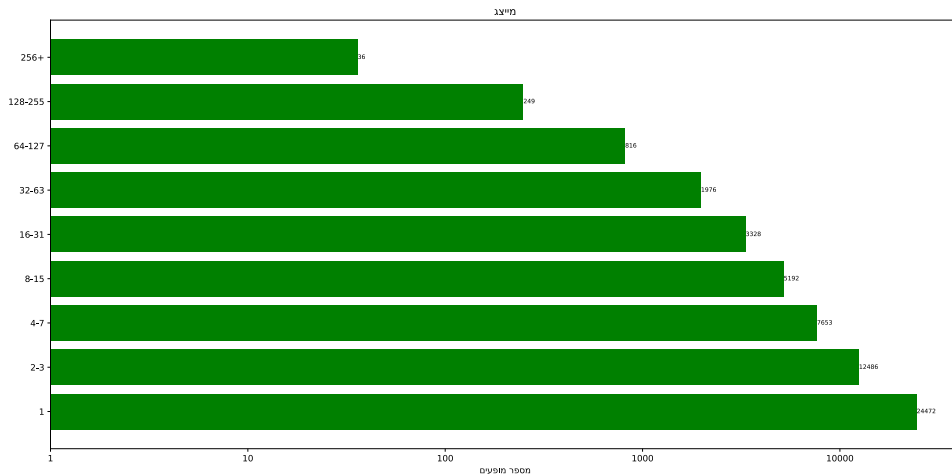
כפי שניתן לראות, ככל שהטיפול בתיק מתארך כך גדלה הסבירות שהטיפול יסתיים בהעברה לבית משפט. נתון זה מעניין מכמה סיבות:

- ראשית, זה נתון סביר, וטוב שכך. יש בכך אישור לסבירות של הניתוח ושל מהימנות הנתונים.
- שנית, המסקנה לא מובנת מאליה. עורך דין ששוחחתי איתו אמר לי במפורש שהתמשכות הטיפול בבקשה איננה מעידה על אופן ההכרעה הצפוי, מה שמסתבר כשגוי.

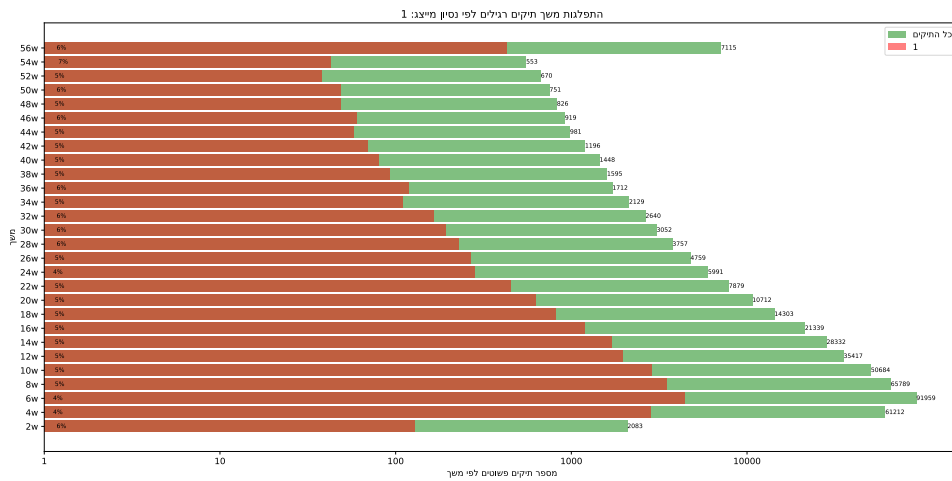
נמשיך בבחינת השדה "מייצג" ובנסיון לבחון את משך הטיפול ביחס למידת הנסיון של המייצג. ראשית, ישנם כ-56,000 מייצגים שונים שמופיעים בלפחות תיק אחד. הדיאגרמה הבאה מציגה את 20 המייצגים הנפוצים ביותר ואת שכיחות הבקשות בהן הם מופיעים:

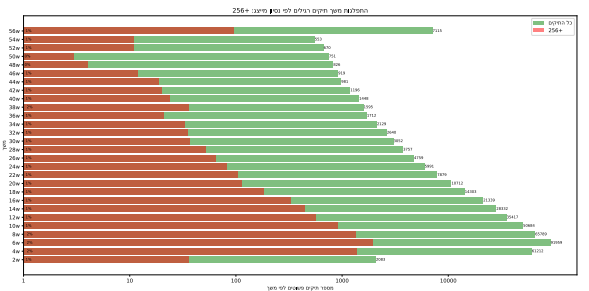
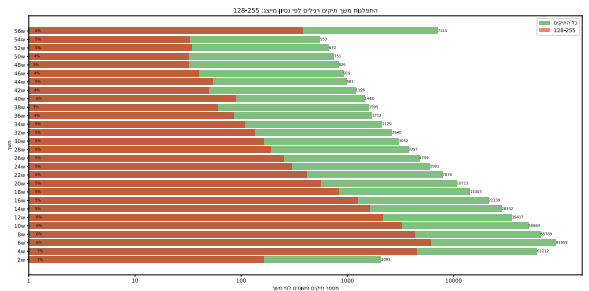
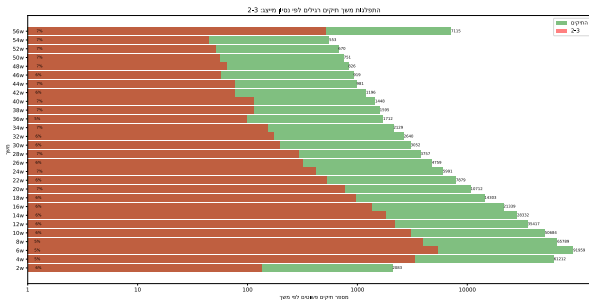
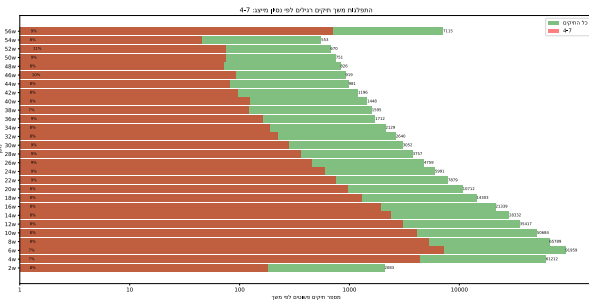
לעומתם, ישנם מייצגים רבים שמופיעים בבקשות בודדות. הדיאגרמה הבאה מראה כמה מייצגים מופיעים בבקשה אחת בלבד, כמה מייצגים מופיעים בשתיים-שלוש בקשות, כמה מייצגים מופיעים בבין ארבע לשבע בקשות, וכן הלאה:

מעניין לראות שישנה קבוצה קטנה של מייצגים שמופיעים במאות בקשות. איך ניתן לבחון את מידת ההשפעה של הנסיון של המייצג (כפי שהוא בא לידי ביטוי במספר הבקשות בהן הוא מופיע) כל משך הטיפול בבקשה? השאלה מאתגרת משום שקשה לנתח סטטיסטית את משך הטיפול בבקשות של עורך דין יחיד היות וגם המנוסים ביותר טיפלו רק בכמה מאות תיקים (קל וחומר הפחות מנוסים). ייתכן שניתן ללמוד על מידת ההשפעה של נסיון המייצג על משך הטיפול בתיק מהתבוננות בכלל התיקים בהם טיפלו מייצגים במידות נסיון שונות. לדוגמה, בדיאגרמה הבאה מופיעות שוב כלל הבקשות "הרגילות" בירוק ובאדום מספר הבקשות שטופלו על ידי מייצג שמופיע בבקשה יחידה. האחוז היחסי מופיע בשחור (מיקום הרישום של האחוז פרופורציוני לאחוז עצמו):

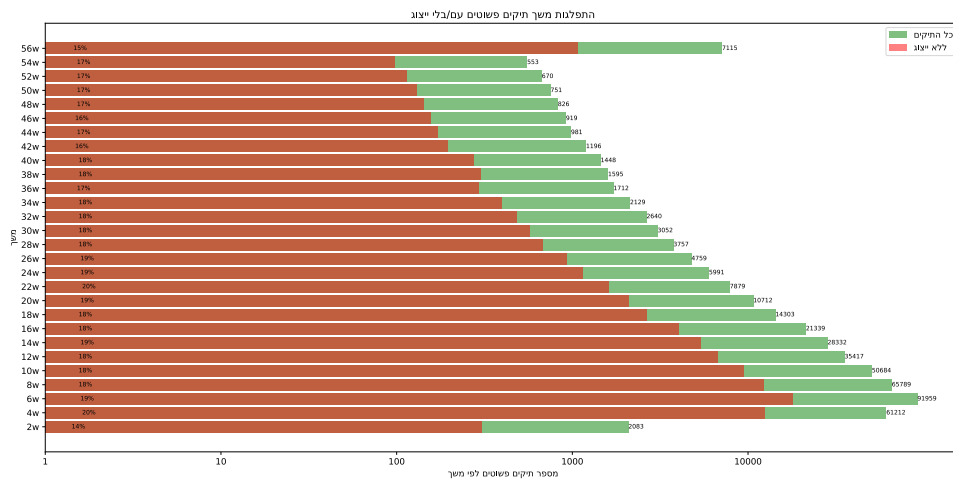
באופן דומה, הדיאגרמות הבאות מציגות את התפלגות משך הטיפול בבקשות "רגילות" בהן המייצגים מנוסים יותר:

לסיכום, מתקבל הרושם שמידת הנסיון של המייצג לא משפיעה על משך הטיפול בתיקים "רגילים". שוב מסקנה זו מעניינת מכמה סיבות:

- ראשית, היא סבירה אך ממש לא טריוויאלית.
- שנית, חשוב לאזרח לדעת מה מידת החשיבות של ייצוג משפטי במגוון פרוצדורות סטנדרטיות (כמו למשל ועדות ביטוח לאומי) ומה מידת החשיבות של נסיון המייצג, זאת כדי לסייע להמנע מהוצאות מיותרות.

לחיזוק המסקנה, ניתן להוסיף דיאגרמה שמציגה את משך הטיפול בבקשות "רגילות" ללא מייצג:

לסיכום, נתבונן בדיאגרמה המציגה את משך הטיפול בבקשות רגילות לפי שנים. ביתר פירוט, הדיאגרמה הבאה מציגה את משך הטיפול החציוני בכל מחוז, על פי שנים:

